

Osavuosisikatsaus
1.1. – 30.9.2002

Fortum Oyj:n osavuositiedot 1.1. – 30.9.2002

Fortumin tulos parani, kassavirta oli vahva —markkinoilla suotuisat näkymät

Osavuosi lyhyesti

- Tulos parani, osakekohtainen tulos nousi 16 %.
- Liiketoiminnan kassavirta oli lähes miljardi euroa.
- Birka Energi -integraatio eteni hyvin, synergiaedut ylittävät vuotuisen 100 miljoonan euron tavoitteen.
- Kansainväliset jalostusmarginaalit ja sähkön markkinahinnat olivat alhaisia lähes koko katsauskauden.

Avainluvut	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto, milj. euroa	2 605	2 482	7 858	7 874	10 410
Liikevoitto, milj. euroa	149	184	898	743	914
Voitto ennen satunnaisia eriä, milj. euroa	75	134	690	583	702
Tulos/osake, euroa	0,07	0,11	0,57	0,49	0,57
Oma pääoma/osake, euroa			6,77	6,52	6,49
Sijoitettu pääoma (kauden lopussa), milj. euroa			13 488	10 580	11 032
Korollinen nettovelka (kauden lopussa), milj. euroa			6 033	3 755	3 674
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, milj. euroa			4 121	483	713
Liiketoiminnan kassavirta, milj. euroa			977	889	1 145
Sijoitetun pääoman tuotto, %			9,6	9,4	8,7
Oman pääoman tuotto, %			8,7	8,8	8,3
Velkaantumisaste, %			84	58	54
Henkilöstö keskimäärin			14 333	15 237	14 803
Henkilöstö (kauden lopussa)			14 004	13 568	13 425
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, miljoonaa			845,7	794,6	798,3

Vuoden 2002 ensimmäisellä puoliskolla Fortum toteutti merkittäviä yritysjärjestelyitä strategiansa mukaisesti. Jaksolla tehtiin tärkeitä yritysostoja ja myytiin useita ydinliiketoimintaan kuulumattomia toimintoja. Merkittävin yksittäinen hankinta oli helmikuussa toteutettu jäljellä olevan 50 prosentin osuuden osto entisestä Birka Energi AB:sta, nykyiseltä nimeltään Fortum Power and Heat AB. Kauppa vahvisti Fortumin markkina-asemaa Pohjoismaissa. Välittömästi hankinnan jälkeen käynnistettiin prosessi Fortumin ja Birkan sähkö- ja lämpöliiketoimintojen yhdistämiseksi. Uusi yhteispohjoismainen organisaatio tuli voimaan 1. heinäkuuta.

Kolmatta neljännestä kuvaa vahva sitoutuminen Birka Energi –kaupan yhteydessä asetettuihin tavoitteisiin, joiden saavuttaminen on edennyt hyvin. Tämän ansiosta synergiahyödyt kasvavat tavoitetta suuremmiksi. Koska kolmas neljännes on yleensä vuoden heikoin, sähkö- ja lämpöliiketoiminnan tulosta voidaan pitää varsin tyydyttävänä. Öljynjalostus ja vähittäismyynti teki suhteellisen hyvää tulosta, öljyn ja

kaasun tuotannon tulos puolestaan ei vastannut odotuksia. Keskittyminen kassavirtaan jatkui ja velat vähenivät edelleen.

Liikevaihto ja tulos

Konsernin liikevaihto oli 7,858 (7,874) miljoonaa euroa. Sähkö- ja lämpöliiketoiminnan liikevaihto kasvoi entisen Birka Energin siirryttyä kokonaan Fortumin omistukseen. Öljyliiketoiminnan liikevaihtoa pienensivät alhaiset markkinahinnat. Fortumin myymän sähkön keskihinta Pohjoismaissa nousi jonkin verran vertailujaksosta. Sekä öljyn että sähkön hinnat nousivat selkeästi kauden loppua kohti.

Konsernin liikevoitto oli 898 (743) miljoonaa euroa. Kasvuun vaikuttivat suurelta osin liiketoimintojen myynneistä saadut voitot. Kertaluonteiset erät olivat 327 (63) miljoonaa euroa.

Sähkön- ja lämmönmyynnin kokonaisvolyymit kasvoivat, mutta vertailukelpoiset volyymit olivat edellisvuotta pienemmät. Tämä johtui pääasiassa teollisuuden sähkönkulutuksen vähenemisestä ja poikkeuksellisen lämpimästä säästä. Nämä seikat vaikuttivat Sähkö, lämpö ja kaasu –segmentin tulokseen.

Fortum Energy Solutions –segmentin tulos ilman kertaluonteisia eriä parani edellisvuoden vastaavaan ajanjaksoon verrattuna.

Öljynjalostuksen ja markkinoinnin tulosta heikensivät matalat kansainväliset jalostusmarginaalit, joita 47 (-16) miljoonan euron varastovoitto osittain kompensoi. Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset lisääntyivät ja öljyn vähittäismyynnin tulos parani edellisvuoden vastaavaan jaksoon verrattuna. Shippingin tulosta rasittivat merikuljetusten alhaiset rahdit. Kolmannella neljänneksellä Kanadan MTBE-laitos oli suljettuna iso-oktaanituotantoon siirtymisen takia, mikä heikensi huomattavasti bensiinikomponenttiliiketoiminnan tulosta.

Öljynetsinnän ja –tuotannon tulosta painoivat vertailujaksoa alemmat raakaöljyn ja maakaasun hinnat sekä Omanin tuotanto-osuuksien myynnistä aiheutunut tuotannon supistuminen. Lisäksi aiempaa korkeammat etsintäkulut, investoinnit Venäjän SeverTEK-projektiin sekä Norjan kruunun ja Yhdysvaltain dollarin välinen vaihtokurssi kasvattivat kustannuksia. Toisaalta Oman-kaupasta saatu voitto paransi kokonaistulosta.

Osakemarkkinoiden epäsuotuisan kehityksen takia eläkesätiöille on kirjattu kolmannella neljänneksellä 10 miljoonan euron ylimääräinen kannatusmaksu.

Voitto ennen satunnaisia eriä oli 690 (583) miljoonaa euroa.

Vähemmistöosuus katsauskauden tuloksesta oli 50 (63) miljoonaa euroa. Se liittyy pääasiassa Fortum Capital Ltd:n vuonna 2000 liikkeelle laskemiin etuoikeutettuihin osakkeisiin.

Tilikauden voitto oli 482 (393) miljoonaa euroa. Osakekohtainen tulos oli 0,57 (0,49) euroa. Sijoitetun pääoman tuotto oli 9,6 (9,4) % ja oman pääoman tuotto 8,7 (8,8) %. Sijoitetun ja oman pääoman tuottoja laskettaessa käyttöomaisuuden ja osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot on jaksotettu koko vuodelle.

Konsernin nettorahoituskulut olivat 208 (160) miljoonaa euroa. Tilikauden verot olivat 158 (127) miljoonaa euroa.

Birka Energi on täysin konsolidoitu Fortumin lukuihin 1.3.2002 alkaen. Helmikuun 2002 loppuun asti Birka Energi on konsolidoitu suhteellista menetelmää käyttäen 50 %:n omistusosuuden perusteella. Birka Energi –kauppaan liittyvä Tukholman kaupungin 50 %:n taloudellinen osuus Birka Värme Holdingista on mukana vähemmistöosuudessa.

Sähkö, lämpö ja kaasu

Fortum on Pohjoismaiden toiseksi suurin sähköyhtiö ja johtava lämmöntuottaja. Konserni harjoittaa myös kaasuliiketoimintaa.

Miljoonaa euroa	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	547	422	1 919	1 582	2 227
- sähkönmyynti	278	217	1 022	951	1 269
- lämmönmyynti	107	70	426	323	464
- muu myynti	162	135	471	308	494
Liikevoitto	22	41	319	253	367
- ilman kertaluonteisia eriä	25	17	224	207	305
Sidottu pääoma			8 634	5 544	5 873
Sidotun pääoman tuotto, %			5,3	5,8	6,3

Sähkönkulutus Pohjoismaissa oli 274,0 (284,9) terawattituntia (TWh) tammi-syyskuussa. Tästä Fortumin myymän sähkön osuus oli 38,1 (35,0) TWh. Pohjoismaiden ulkopuolinen myynti oli 4,0 (4,5) TWh.

Tammi-syyskuussa sähkön hinta pohjoismaisessa sähköpörssissä (NordPool) oli noin 19 % vertailujaksoa alempi, keskimäärin 19,2 (23,7) euroa megawattitunnilta. Tähän vaikuttivat tavanomaista lämpimämpi sää sekä runsaammat virtaamat ja vesivarastot ensimmäisellä puolivuotisjaksolla. Kuivuus ja vähäinen virtaama heinä-syyskuussa pienensivät vesivarastoja ja nostivat sähkön hintaa keskimääriin 20,1 (21,6) euroon megawattitunnilta.

Fortumin myymän sähkön keskihinta Pohjoismaissa kasvoi hieman vertailujaksosta.

Fortumin omasta sähköntuotannosta katsauskaudella vesivoiman osuus oli noin 14,1 (12,8) TWh eli 44 (42) % ja ydinvoiman noin 15,6 (15,1) TWh eli 48 (50) %.

Sähkönmyynti alueittain (TWh)	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Ruotsi*)	5,1	3,8	19,6	14,3	19,4
Suomi	6,1	5,8	18,2	20,7	27,6
Muut maat	0,8	1,5	4,3	4,5	6,7
Yhteensä	12,0	11,1	42,1	39,5	53,7

Lämmönmyynti alueittain (TWh)	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Ruotsi*)	0,7	0,4	4,6	3,1	4,7
Suomi	1,8	1,8	7,1	7,8	10,9
Muut maat	0,6	0,7	1,7	1,2	1,7
Yhteensä	3,1	2,9	13,4	12,1	17,3

*) sisältää 50 % entisestä Birka Energistä helmikuun 2002 loppuun asti, sen jälkeen 100 %. Muutos entisen Birka Energien omistuksessa lisäsi kolmannella neljänneksellä sähkönmyyntiä 6,2 TWh ja lämmönmyyntiä 1,7 TWh.

Sähkönsiirto

Fortum on Pohjoismaiden toiseksi suurin sähkönsiirtoyhtiö. Fortum omistaa ja käyttää alue- ja jakeluverkoja Ruotsissa, Suomessa ja Virossa. Fortumilla on sähkönjakeluasiakkaita yhteensä 1,3 miljoonaa.

Miljoonaa euroa	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	138	96	455	338	473
Liikevoitto	34	24	219	105	135
- ilman kertaluonteisia eriä	34	19	128	93	120
Sidottu pääoma			3 117	2 104	2 113
Sidotun pääoman tuotto, %			9,9	6,4	6,2

Sähkönsiirto jakeluverkoissa alueittain (TWh)	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Ruotsi*)	2,9	1,7	9,5	6,0	7,7
Suomi	1,1	0,9	3,5	3,1	4,4
Muut maat	0,0	0,6	1,4	2,1	2,9
Yhteensä	4,0	3,2	14,4	11,2	15,0

**) Sisältää 100% Birka Energistä 1.3.2002 alkaen, aiemmin 50 %.
Muutos Birka Energin omistuksessa lisäsi volyymia 4,0 TWh.*

Sähkönjakeluasiakkaitten lukumäärä alueittain	30.9.2002	30.9.2001	31.12.2001
Ruotsi*)	890,000	450,000	450,000
Suomi	390,000	280,000	280,000
Muut maat	20,000	180,000	180,000
Yhteensä	1,300,000	910,000	910,000

**) Sisältää 100 % Birka Energistä 1.3.2002 alkaen, aiemmin 50 %.*

Tammi-syyskuussa Fortumin jakeluverkoissa siirrettiin sähköä yhteensä 14,4 (11,2) TWh ja alueverkoissa 14,3 (11,7) TWh.

Alueverkkosiirron määrä konsernin ulkopuolisille asiakkaille oli 9,8 (6,0) TWh Ruotsissa ja 4,5 (5,6) TWh Suomessa.

Fortum Energy Solutions

Fortum Energy Solutions (FES) -yksikön toimintaan kuuluvat voimalaitosten ja teollisuuden sopimuskunnossapito Suomessa ja Ruotsissa, yhdistetty sähkön ja lämmön tuotantoteknologia, konsernin ulkopuolisten voimalaitosten käyttöpalvelu sekä voimalaitosten suunnittelu ja toteutus.

Miljoonaa euroa	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	159	150	450	516	603
Liikevoitto	7	-1	18	8	13
- ilman kertaluonteisia eriä	9	-1	9	-8	-8
Sidottu pääoma			159	225	236

Sidotun pääoman tuotto, %			11,4	4,5	5,5
---------------------------	--	--	------	-----	-----

Koko yksikössä tehdyt tulosparannustoimet vaikuttivat myönteisesti tulokseen. Voimalaitos-engineeringin rakennejärjestelyt jatkuivat. Saksassa myytiin Afferden sähkö- ja lämpövoimalaitos (CHP).

Öljynjalostus ja markkinointi

Fortum kuuluu kahden suurimman toimittajan joukkoon pohjoismaisilla öljyn tukkumarkkinoilla. Fortumilla on kaksi öljynjalostamoa Suomessa, liikenneasema- ja myyntipisteverkosto Suomessa ja muissa Itämeren alueen maissa sekä perusöljy-, voiteluaine-, komponentti- ja nestekaasuliiketoimintaa. Kuljetuksia varten konsernilla on omia ja rahdattuja säiliöaluksia sekä terminaaleja.

Miljoonaa euroa	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	1 821	1 863	5 193	5 587	7 223
Liikevoitto	85	78	221	227	242
- ilman kertaluonteisia eriä	69	91	167	240	317
Sidottu pääoma			1 581	1 736	1 688
Sidotun pääoman tuotto, %			18,3	17,9	14,3

Tammi-syyskuussa varastovoitot olivat 47 (-16) miljoonaa euroa. Kolmannen neljänneksen varastovoitto oli 17 (-14) miljoonaa euroa.

Tammi-syyskuussa Brent-raakaöljyn barrelihinta oli keskimäärin 24,4 (26,2) dollaria. Lähi-idän epävakaan tilanteen vuoksi hinta on noussut elo-syyskuussa ja barrelihinta on liikkunut 25 ja 30 dollarin välillä.

Kansainvälinen jalostusmarginaali Luoteis-Euroopassa (Brent Complex) oli huomattavasti edellisvuotta alempi ja oli katsauskaudella keskimäärin 0,7 (2,2) dollaria barreilita. Toisella neljänneksellä jalostusmarginaali alkoi elpyä ja oli kolmannella neljänneksellä keskimäärin 1,3 (1,1) dollaria barreilita. Fortumin lisämarginaali oli noin 2 dollaria kansainvälistä marginaalia korkeampi.

Tammi-syyskuussa öljytuotteiden kulutus Suomessa oli 6,5 (6,7) miljoonaa tonnia. Suomessa Fortumin myymän bensiinin vähittäismarkkinaosuus oli 29,8 (29,9) %, dieselöljyn 42,7 (43,1) %, kevyen polttoöljyn 39,6 (40,5) % ja raskaan polttoöljyn 48,2 (48,5) %.

Fortum käynnisti elokuussa etanolipohjaisen 98-oktaanisen bensiinin tuotannon Porvoon jalostamolla. Fortum valmistautuu näin EU:ssa valmisteilla olevaan biopolttoainedirektiiviehdotukseen, jonka mukaan biokomponenttien määrää liikennepolttoaineissa vähitellen lisätään vuoden 2005 alusta lähtien.

Fortum jalosti tammi-syyskuussa 9,9 (8,6) miljoonaa tonnia raakaöljyä ja muita syöttöaineita. Kasvu johtuu pääasiassa vertailukaudella olleesta Porvoon jalostamon kuusiviikkoisesta huoltoseisokista. Tammi-syyskuussa yhtiö myi öljytuotteita Suomessa noin 5,7 (5,3) miljoonaa tonnia. Viennin osuus oli 3,8 (3,3) miljoonaa tonnia.

Komponenttiliiketoimintaan kuuluvan Kanadan Edmontonin MTBE-laitoksen muuntaminen iso-oktaanin tuotantolaitokseksi saatiin valmiiksi ja tuotanto on vähitellen

käynnistymässä lokakuussa. Laitos käyttää Fortumin kehittämään NExOCTANE-tekniologiaa. Fortum omistaa laitoksesta 50 %.

Katsauskaudella öljykuljetuksen rahdit olivat merkittävästi alempia kuin viime vuoden vastaavana aikana. Fortumin alusten käyttöaste pysyi hyvänä. Osana laivastonsa uudistamista Fortum sai kolmannella neljänneksellä tilaamansa yhden uuden hinaajan ja yhden raakaöljyaluksen. Toinen hinaaja ja säiliöalus on tarkoitus saada vuoden loppuun mennessä. Fortumin alusten kokonaismäärä pysyy kuitenkin ennallaan, sillä osa nykyisistä aluksista on myyty.

Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset tuoteryhmittäin (1 000 t)	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Bensiinit	1 247	1 146	3 390	2 796	3 823
Dieselöljyt	783	786	2 626	2 304	3 310
Lentopetroli	172	159	472	378	455
Kevyt polttoöljy	331	439	1 054	786	1 713
Raskas polttoöljy	260	241	939	485	1 201
Muut	424	339	1 039	1 813	1 641
Yhteensä	3 217	3 110	9 520	8 562	12 143

Fortumin jalostamien öljytuotteiden toimitukset alueittain (1 000 t)	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Suomi	1 848	1 759	5 718	5 273	7 484
Muut Pohjoismaat	529	551	1 457	1 384	1 991
Baltian maat ja Venäjä	9	0	28	27	45
USA ja Kanada	435	144	1 022	484	682
Muut maat	396	656	1 295	1 394	1 941
Yhteensä	3 217	3 110	9 520	8 562	12 143

Öljynetsintä ja -tuotanto

Öljyn ja kaasun etsintä ja tuotanto on keskitetty Norjaan ja Venäjälle.

Miljoonaa euroa	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	84	106	264	327	408
Liikevoitto	18	46	157	163	196
-ilman kertaluonteisia eriä	18	46	90	163	196
Sidottu pääoma			1 004	1 228	1 271
Sidotun pääoman tuotto, %			18,3	17,1	15,4

Pohjanmeren kevyen Brent-raakaöljyn keskimääräinen hinta tammi-syyskuussa oli 24,4 (26,2) dollaria barreilta. Fortumin myymän öljyn keskimääräinen barrelihinta oli 24,6 (25,6) dollaria ja kaasun vastaava ekvivalenttihinta 16,8 (19,5) dollaria.

Öljyn ja kaasun tuotanto (öljyekvivalenttibarrelia päivässä)	I-III/02	I-III/01	2001
Yhteensä	37 300	42 700	40 200

Tammi-syyskuun tuotanto vastasi noin 1,8 (2,1) miljoonan tonnin vuosituotantoa. Tuotannosta noin 25 % oli maakaasua. Norjan vertailukelpoinen öljyn ja kaasun tuotanto kasvoi hieman edellisvuodesta. Kokonaistuotannon väheneminen johtuu Omanin öljykenttäosuusien myynnistä.

Valmistelut öljyntuotannon aloittamiseksi vuoden 2003 loppupuolella Etelä-Shapkinon kentällä Luoteis-Venäjällä jatkuvat suunnitellusti.

Fortum Markets

Fortum Markets keskittyy sähkön, lämmitysöljyn, kaasun, kaukolämmön ja kaukokylmän sekä niihin liittyvien palveluiden myyntiin. Fortum Marketsilla on Suomessa noin 500,000 ja Ruotsissa noin 780,000 asiakasta.

Uuden yhteispohjoismaisen liiketoimintakonseptin valmistelu eteni suunnitellusti.

Tammi-syyskuussa sähkön myynti kehittyi myönteisesti sekä Ruotsissa että Suomessa. Lämpimän sään vuoksi lämmitysöljyn myynti Suomessa väheni.

Fortum Marketsin luvut sisältyvät sähkön osalta Sähkö, lämpö ja kaasu -segmentin ja öljyn osalta Öljynjalostus ja markkinointi -segmentin lukuihin.

Liiketoiminnan kehittäminen ja rakennejärjestelyt

Birka Energi –kauppa saatiin päätökseen helmikuun lopussa. Yhtiöiden sähkö- ja lämpöliiketoimintojen yhdistämisprosessi aloitettiin välittömästi, jotta yhteinen pohjoismaisille markkinoille sopiva toimintamalli voitaisiin ottaa käyttöön mahdollisimman nopeasti. Uusi yhteispohjoismainen organisaatio tuli voimaan heinäkuun alussa.

Taseen vahvistamiseksi Fortum ilmoitti viime marraskuussa myyvänsä omaisuuseriä miljardilla eurolla. Lokakuuhun 2002 mennessä sovittujen kauppojen arvo oli yli 1,2 miljardia euroa.

Vuoden 2002 aikana Fortum on myynyt Omanin öljykenttäosuutensa ja saksalaisen Fortum Energie GmbH:n koko osakekannan. Fortum on myynyt myös osuutensa Espoon Sähkö Oyj:ssä ja Regional Power Generators Limited –yhtiön sekä joitakin kiinteistöjä ja yhden säiliöaluksen. Lisäksi Fortum on hankkinut Elnova-konsernista jäljellä olevan 50 prosentin osuuden sekä yhden säiliöaluksen.

Investoinnit ja rahoitus

Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen olivat tammi-syyskuussa 4,121 (483) miljoonaa euroa. Kasvu johtuu lähes kokonaan Birka Energin 50 % osuuden ostamisesta.

Kauden lopussa korolliset nettovelat olivat 6,033 miljoonaa euroa. Ensimmäisellä neljänneksellä nettovelka kasvoi voimakkaasti, mikä johtui Birka Energin ostosta. Toisella neljänneksellä nettovelka väheni 929 miljoonaa euroa vahvan kassavirran ja divestointien ansiosta. Kolmannella neljänneksellä nettovelka väheni edelleen noin 150 miljoonaa euroa. Velkaantumisaste oli syyskuun lopussa 84 % (54 % vuoden 2001 lopussa).

Konsernin nettorahoituskulut olivat 208 (160) miljoonaa euroa.

Lokakuussa luottoluokituslaitokset Standard & Poor's ja Moody's Investors Service antoivat Fortumille pitkäaikaisia luottoja koskevia luokituksia. Standard & Poor'sin antama luokitus Fortum Oyj:lle ja sen tytäryhtiöille, mukaan lukien Fortum Power and Heat AB (entinen Birka Energi AB) oli BBB+ (stable). Moody's puolestaan antoi Fortum Oyj:lle luokituksen Baa2 (positive) ja Fortum Power and Heat AB:lle (entinen Birka Energi) AB luokituksen Baa1 (stable).

Osakkeet ja osakeomistukset

Yhteensä 111 570 Fortum Oyj:n osaketta on merkitty optio-oikeuksilla ja maksettu 17.5. – 16.8.2002 välisenä aikana. Optio-oikeudet liittyivät Fortum Oyj:n henkilökunnalle vuonna 1999 suuntaamaan optiolainaan. Fortum Oyj:n osakepääoma on korotuksen jälkeen 2 875 448 493 euroa ja osakkeiden kokonaismäärä 845 720 145 kappaletta. Osakemerkintöjen seurauksena Fortum Oyj:n oma pääoma kasvoi yhteensä 486 445,20 euroa.

Konsernin johdolle vuonna 1999 tarjottuihin optio-oikeuksiin liittyvät osakkeet otettiin Helsingin Pörssin päälistalle 1.10.2002.

Kesäkuussa Suomen valtion omistusosuus Fortumista laski 60,8 prosenttiin. Kansainvälisten osakkeenomistajien osuus lähes kaksinkertaistui ja oli 19,1 % syyskuun lopussa.

Tammi-syyskuussa Fortumin osakevaihto oli 170,0 miljoonaa osaketta arvoltaan 985,3 miljoonaa euroa. Osakkeen korkein hinta oli 6,52 euroa (3.5.2002) ja alin 4,75 euroa (2.1.2002). Osakkeen keskihinta oli 5,79 euroa. Päätöskurssi 23.10.2002 oli 6,12 euroa.

Henkilöstö

Konsernin henkilöstön lukumäärä tammi-syyskuussa oli keskimäärin 14 333 (15 237). Vähennyksestä valtaosa johtui Voimansiirto-engineeringin myynnistä vuonna 2001 ja Saksan sähköliiketoimintojen pääosan myynnistä vuonna 2002. Toisaalta henkilöstön lukumäärä kasvoi, kun Birka Energi siirtyi kokonaan Fortumin omistukseen.

Henkilöstön lukumäärä kauden lopussa oli 14 004 (13 568).

Uuden yhteispohjoismaisen toimintatavan käyttöönotto johtaa noin 900 henkilön irtisanomiseen tai ulkoistamiseen. Neuvottelut henkilöstön edustajien kanssa jatkuvat Suomessa ja Ruotsissa useassa liiketoiminta- ja palveluyksikössä.

Lähiajan näkymät

Fortumin tuloksen muodostumisen kannalta merkittäviä markkinatekijöitä ovat sähkön hinta, raakaöljyn hinta ja öljyn jalostusmarginaali. Tällä hetkellä kaikki nämä tekijät kehittyvät myönteisesti. Muita merkittäviä tekijöitä ovat Yhdysvaltain dollarin sekä Ruotsin kruunun kurssit.

Sähkön käytön arvioidaan yleisesti parin seuraavan vuoden aikana kasvavan Pohjoismaissa noin 1-2 % vuosivauhtia. Tammi-syyskuussa pohjoismainen sähkön spot-hinta oli keskimäärin 19,2 euroa megawattitunnilta, noin 19 % vähemmän kuin vertailujaksolla. Lokakuussa spot-hinta on ollut keskimäärin 30,3 euroa megawattitunnilta. Lokakuun puolivälissä Ruotsin ja Norjan vesivarastot olivat noin 15 TWh keskimääräistä pienempiä, mistä aiheutui sekä spot-hinnan että sähköfutuuriennusteen nousu.

Yhteispohjoismaisen sähkö- ja lämpöliiketoiminnan luominen ja siitä johtuvat noin 900 henkilön vähennykset Suomessa ja Ruotsissa etenevät suunnitellusti. Yhtiö kirjaa 20 miljoonan euron kertaluonteisen kustannuksen tuloslaskelmaan viimeisellä neljänneksellä. Vuodesta 2004 alkaen tulevat synergiahyödyt ylittävät 100 miljoonaa euroa.

Brent-raakaöljyn hinta oli keskimäärin 24,4 dollaria barreilta tammi-syyskuussa. Lokakuussa hinta on ollut keskimäärin 28,1 dollaria barreilta ja vuoden 2002 lopun kansainväliset futuurihinnat 26,4 dollaria barreilta.

Norjan öljy- ja kaasukenttien lisääntyneen tuotannon ansiosta Fortum arvioi tämän vuoden öljyn- ja kaasuntuotantonsa pysyvän lähes edellisvuoden tasolla Omanin öljykenttäosuuksien myynnistä huolimatta. Norjan öljyn- ja kaasuntuotannon strategisten vaihtoehtojen arviointi etenee suunnitellusti ja päätös julkistetaan lähiaikoina.

Kansainvälinen jalostusmarginaali Luoteis-Euroopassa (Brent Complex) oli huomattavasti alempi kuin vuonna 2001, keskimäärin 0,7 (2,2) dollaria barreilta tammi-syyskuussa. Kolmannella neljänneksellä se oli keskimäärin 1,3 (1,1) dollaria barreilta. Lokakuun alkupuolella kansainvälinen jalostusmarginaali (Brent Complex) oli keskimäärin 2,1 dollaria barreilta. Usean vuoden ajan kansainvälinen Brent Complex -jalostusmarginaali on ollut keskimäärin 1,5 – 2,0 dollaria barreilta. Johto arvioi lisämarginaalin pysyvän edellisvuosien tasolla.

Tammi-syyskuussa euron vaihtokurssi dollaria vastaan oli keskimäärin 0,9237. Syyskuun lopussa vaihtokurssi oli 0,9860. Fortum arvioi kymmenen prosentin muutoksen dollarin arvossa vaikuttavan, suojaukset huomioiden, Fortumin liikevoittoon vuositasolla +/-15 miljoonaa euroa vuonna 2002.

Näiden markkinatekijöiden perusteella lähiajan näkymät näyttävät hyviltä.

Osavuositarkastus on tilintarkastamaton.

Espoossa 24.10.2002

Fortum Oyj
Hallitus

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002
Tilintarkastamaton
KONSERNIN TULOSLASKELMA

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Liikevaihto	2 605	2 482	7 858	7 874	10 410
Osuus osakkuusyritysten voitosta (tappiosta)	3	9	16	27	36
Liiketoiminnan muut tuotot	9	50	336	182	203
Poistot ja arvonalentumiset	-165	-137	-488	-414	-623
Liiketoiminnan muut kulut	-2 303	-2 219	-6 824	-6 926	-9 112
Liikevoitto	149	185	898	743	914
Rahoitustuotot ja -kulut	-74	-50	-208	-160	-212
Voitto ennen satunnaisia eriä	75	134	690	583	702
Satunnaiset tuotot ja kulut	-	-	-	-	-
Voitto ennen veroja	75	134	690	583	702
Välittömät verot	-9	-26	-158	-127	-160
Vähemmistöosuus	-10	-21	-50	-63	-83
Tilikauden voitto	56	87	482	393	459

Tulos/osake, euro	0,07	0,11	0,57	0,49	0,57
Laimennusvaikutuksella oikaistu tulos /osake, euro	0,07	0,11	0,57	0,49	0,57
Osakkeiden lukumäärä keskimäärin, 1 000 kpl			845 655	794 571	798 346
Laimennettu osakkeiden keskimääräinen lukumäärä, 1 000 kpl			851 169	795 337	799 308

KONSERNIN TASE

MEUR	30.9.02	30.9.01	31.12.01
VASTAAVAA			
Pysyvät vastaavat	14 819	10 932	11 328
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	671	639	598
Saamiset	1 520	1 871	1 766
Rahavarat	259	377	602
Yhteensä	2 450	2 887	2 966
Yhteensä	17 269	13 819	14 294

VASTATTAVAA

Oma pääoma			
Osakepääoma	2 875	2 875	2 875
Muu oma pääoma	2 854	2 298	2 610
Yhteensä	5 729	5 173	5 485
Vähemmistöosuus	1 447	1 270	1 270
Pakolliset varaukset	95	111	144
Laskennallinen verovelka	1 774	1 044	1 122
Pitkäaikainen vieras pääoma	5 367	3 561	3 516
Lyhytaikainen vieras pääoma	2 857	2 660	2 757
Yhteensä	17 269	13 819	14 294
Oma pääoma/osake, euro	6,77	6,52	6,49
Osakkeiden lukumäärä, 1 000 kpl	845 720	845 609	845 609
Osakkeiden lukumäärä ilman omia osakkeita, 1 000 kpl	845 720	794 571	845 609

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002
Tilintarkastamon
KONSERNIN KASSAVIRTALASKELMA

MEUR	30.9.02	30.9.01	31.12.01
Liiketoiminnan kassavirta	977	889	1 145
Käyttöomaisuuslisäys	-2 158	-483	-708
Käyttöomaisuuden myyntitulot	962	418	438
Muiden sijoitusten muutos	15	-18	-31
Kassavirta ennen rahoitusta	-204	806	844
Lainojen nettomuutos	20	-703	-643
Osingonjako	-220	-183	-183
Muut rahoituserät	67	17	147
Rahoituksen kassavirta	-133	-869	-679
Likvidien varojen muutos			
lisäys (+), vähennys (-)	-337	-63	165

KONSERNIN TUNNUSLUVUT

	30.9.02	30.9.01	31.12.01
Korollinen nettovelka, MEUR	6 033	3 755	3 674
Bruttoinvestoinnit käyttöomaisuuteen, MEUR	4 121	483	713
Liiketoiminnan kassavirta, MEUR	977	889	1 145
Kassavirta ennen rahoitusta, MEUR	-204	806	844
Henkilöstö keskimäärin	14 333	15 237	14 803
Sijoitetun pääoman tuotto, %	9,6	9,4	8,7
Oman pääoman tuotto, %	8,7	8,8	8,3
Gearing, %	84	58	54
Omavaraisuusaste, %	42	47	48

KONSERNIN LIKEVAIHTO LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	547	422	1 919	1 582	2 227
Sähkönsiirto	138	96	455	338	473
Energy Solutions	159	150	450	516	603
Öljynjalostus ja markkinointi	1 821	1 863	5 193	5 587	7 223
Öljyn ja kaasun tuotanto	84	106	264	327	408
Muu toiminta	15	31	45	73	95
Liiketoimintojen välinen myynti	-159	-186	-468	-549	-619
Yhteensä	2 605	2 482	7 858	7 874	10 410

KONSERNIN LIKEVOITTO LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	22	41	319	253	367
Sähkönsiirto	34	24	219	105	135
Energy Solutions	7	-1	18	8	13
Öljynjalostus ja markkinointi	85	78	221	227	242
Öljyn ja kaasun tuotanto	18	46	157	163	196
Muu toiminta	-18	-2	-37	-16	-40
Eliminoinnit	1	-1	1	3	1
Yhteensä	149	185	898	743	914

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002
Tilintarkastamaton
MERKITTÄVÄT KERTALUONTEISET ERÄT LIIKEVOITTOSSA LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	-3	24	95	46	62
Sähkön siirto	-	5	91	12	15
Energy Solutions	-2	-	9	16	21
Öljynjalostus ja markkinointi	16	-13	54	-13	-75
Öljyn ja kaasun tuotanto	-	-	67	-	-
Muu toiminta ja eliminoinnit	2	1	11	2	1
Yhteensä	13	17	327	63	24

KONSERNIN POISTOT JA ARVONALENTUMISET LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	65	43	182	130	232
Sähkön siirto	38	29	114	88	121
Energy Solutions	5	4	15	14	18
Öljynjalostus ja markkinointi	33	36	102	104	140
Öljyn ja kaasun tuotanto	22	23	70	71	102
Muu toiminta ja eliminoinnit	2	2	5	7	10
Yhteensä	165	137	488	414	623

KONSERNIN INVESTOINNIT LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	III/02	III/01	I-III/02	I-III/01	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	57	46	2 609	113	197
Sähkön siirto	45	37	1 332	59	100
Energy Solutions	3	25	27	77	80
Öljynjalostus ja markkinointi	45	51	109	162	224
Öljyn ja kaasun tuotanto	15	22	41	57	90
Muu toiminta ja eliminoinnit	-	8	3	15	22
Yhteensä	165	189	4 121	483	713

KONSERNIN SIDOTTU PÄÄOMA LIIKETOIMINNOITTAIN

MEUR	30.9.02	30.9.01	31.12.01
Sähkö, lämpö ja kaasu	1) 8 634	5 544	5 873
Sähkön siirto	1) 3 117	2 104	2 113
Energy Solutions	159	225	236
Öljynjalostus ja markkinointi	1 581	1 736	1 688
Öljyn ja kaasun tuotanto	1 004	1 228	1 271
Muu toiminta ja eliminoinnit	113	156	154
Yhteensä	14 608	10 993	11 335

1) Sidottu pääoma sisältää konserniaktiivan kohdistamisesta muodostuvaa laskennallista verovelkaa Sähkö, lämpö ja kaasu segmentissä 461 MEUR 30.9.2002 ja 175 MEUR vuonna 2001 sekä Sähkön siirrossa 436 MEUR 30.9.2002 ja 240 MEUR vuonna 2001.

KONSERNIIN SIDOTUN PÄÄOMAN TUOTTO LIIKETOIMINNOITTAIN²⁾

%	30.9.02	30.9.02 *)	30.9.01	30.9.01 *)	2001
Sähkö, lämpö ja kaasu	5,3	4,1	5,8	4,7	6,3
Sähkön siirto	9,9	6,8	6,4	5,7	6,2
Energy Solutions	11,4	7,1	4,5	-4,5	5,5
Öljynjalostus ja markkinointi	18,3	14,9	17,9	18,9	14,3
Öljyn ja kaasun tuotanto	18,3	12,5	17,1	17,1	15,4

*) Tunnusluvut laskettu siten, että käyttömajaisuuden ja osakeomistusten myyntivoitot ja -tappiot on jaksotettu koko vuodelle.

2) Sidotun pääoman tuotto -% = Liikevoitto / sidottu pääoma keskimäärin

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002

Tilintarkastamaton

KONSERNIN VASTUUT

MEUR	30.9.02	30.9.01	31.12.01
Vastuusitoumukset			
Omasta puolesta			
Velan vakuudeksi			
Pantit	438	237	239
Kiinteistökiinnitykset	235	139	144
Yrityskiinnitykset	34	17	8
Irtaimistokiinnitykset	26	53	52
Muista sitoumuksista			
Pantit	-	-	-
Kiinteistökiinnitykset	54	56	56
Yrityskiinnitykset	3	-	3
Irtaimistokiinnitykset	12	15	11
Takaisinostovastuut	16	17	18
Muut vastuusitoumukset	527	429	462
Yhteensä	1 345	963	993
Osakkuusyritysten puolesta			
Pantit	17	-	4
Takaukset	277	150	177
Muut vastuusitoumukset	184	346	352
Yhteensä	478	496	533
Muiden puolesta			
Pantit	-	-	-
Takaukset	-	111	65
Muut vastuusitoumukset	10	4	4
Yhteensä	10	115	69
Yhteensä	1 833	1 574	1 595
Käyttöleasingvastuut			
Vuoden sisällä erääntyvät	61	88	80
Yli vuoden kuluttua erääntyvät	119	100	97
Yhteensä	126	188	177
Rahoitusleasing sopimukset on kirjattu taseeseen.			
Ydinjätehuoltovastuu	515	489	515
Ydinjätehuoltorahaston rahasto-osuus	-505	-460	-505
Velkana taseessa 3)	10	29	10

3) Vakuutena kiinnitetty haltijavelkakirjat

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002
Tilintarkastamaton

Johdannaissopimukset	30.9.02			30.9.01			31.12.01		
	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Kohde- etuuden arvo	Käypä arvo	Tulout- tamatta
Korko- ja valuuttajohdannaiset									
MEUR									
Korkotermit	4 617	-2	-2	2 595	-2	-2	5 026	-2	-2
Koronvaihtosopimukset	6 872	15	26	4 936	-5	18	5 545	-14	25
Valuuttatermit ^{4),5)}	5 530	-31	-9	4 506	159	120	4 830	-27	-13
Valuutanvaihtosopimukset	2 359	271	73	3 112	396	53	3 180	312	35
Ostetut valuuttaoptiot	278	7	7	162	-1	-1	163	-4	-4
Asetetut valuuttaoptiot	75	2	2	78	1	1	76	-	-

4) Sisältää myös suljetut termiinisopimukset.

5) Sisältää myös ulkomaisten tytäryhtiöiden omaa pääomaa suojaavat sopimukset.

Raakaöljy ja öljytuotteet	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta
	1000 bbl	MEUR	MEUR	1000 bbl	MEUR	MEUR	1000 bbl	MEUR	MEUR
Myyntisopimukset	8 391	-7	-7	1 796	4	4	7 090	-1	-1
Ostosopimukset	6 767	7	7	4 767	-2	-2	4 525	1	1
Ostetut optiot	250	-	-	100	-	-	5 400	-1	-1
Asetetut optiot	250	-	-	1 200	-	-	900	1	1

Sähköjohdannaiset	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta
	TWh	MEUR	MEUR	TWh	MEUR	MEUR	TWh	MEUR	MEUR
Myyntisopimukset	64	-154	-154	52	-84	-81	52	-34	-34
Ostosopimukset	52	146	146	47	105	105	44	41	41
Ostetut optiot	4	1	2	4	1	1	3	-1	-1
Asetetut optiot	9	-	-	6	-1	-1	1	2	2

Kaasujohdannaiset	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta	Määrä	Käypä arvo	Tulout- tamatta
	Mill.th.	MEUR	MEUR	Mill.th.	MEUR	MEUR	Mill.th.	MEUR	MEUR
Myyntisopimukset	2 218	-19	-19	1 714	17	17	1 719	-30	-30
Ostosopimukset	2 110	23	23	1 688	-15	-15	1 746	31	31
Ostetut optiot	783	-2	-2	52	-	-	145	1	1
Asetetut optiot	697	1	1	64	-	-	241	-1	-1

Muiden vastuiden lisäksi Gasum Oy:n puolesta on annettu takaus, joka kattaa 75 % Gasumin ja OOO Gazexportin välisestä maakaasun hankintasopimuksesta johtuvista maksuvelvoitteista.

Johdannaisten käyvät arvot perustuvat tilinpäätöshetken markkinahintoihin siltä osin kuin sopimukset ovat julkisen kaupankäynnin kohteena. Muiden sopimusten käypä arvo perustuu niistä aiheutuvien kassavirtojen nykyarvoon ja optioiden osalta arvonmääritysmalleihin.

Johdannaissopimuksia käytetään pääasiassa konsernin valuutta-, korko- ja hintariskin hallintaan.

FORTUM-KONSERNI 1.1.-30.9.2002*Tilintarkastamon***LIKEVAIHTO NELJÄNNEKSITTÄIN**

MEUR	III/02	II/02	I/02	2001	IV/01	III/01	II/01	I/01
Sähkö, lämpö ja kaasu	547	537	753	2 227	645	422	475	685
Sähkönsiirto	138	155	162	473	135	96	105	137
Energy Solutions	159	153	138	603	87	150	197	169
Öljynjalostus ja markkinointi	1 821	1 812	1 560	7 223	1 636	1 863	1 772	1 952
Öljyn ja kaasun tuotanto	84	107	73	408	81	106	122	99
Muu toiminta	15	16	14	95	22	31	20	22
Liiketoimintojen välinen myynti	-159	-98	-129	-619	-70	-186	-188	-175
Yhteensä	2 605	2 682	2 571	10 410	2 536	2 482	2 503	2 889

LIKEVOITTO NELJÄNNEKSITTÄIN

MEUR	III/02	II/02	I/02	2001	IV/01	III/01	II/01	I/01
Sähkö, lämpö ja kaasu	22	149	148	367	114	41	49	163
Sähkönsiirto	34	72	113	135	30	24	25	56
Energy Solutions	7	10	1	13	5	-1	21	-12
Öljynjalostus ja markkinointi	85	78	58	242	15	78	95	54
Öljyn ja kaasun tuotanto	18	121	18	196	33	46	68	49
Muu toiminta	-18	-8	-11	-40	-24	-2	-9	-5
Eliminoinnit	1	-	-	1	-2	-1	2	2
Yhteensä	149	422	327	914	171	185	251	307